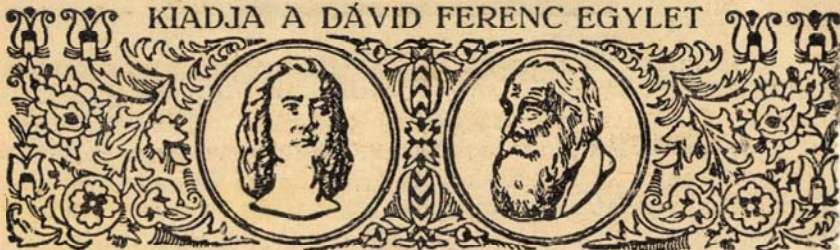

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: DR. BOROS GYÖRGY.

Mária királyné.

45. Koloman Lajos urnak
Cluj Str Mojilor 46.

Mária királyné.

1938 július 19-ike egyik legnevezetesebb és legszomorubb eseménye volt: Mária királyné halála. A Felséges Asszony hosszabb idő óta szenvedett és több külföldi kórházban keresett gyógyulást. Legutóbb egy németországi orvostanár kezelte, de a kezelésnek nem mutatkozott eredménye. Mária királyné elhatározta, visszatér az országba. Sajnos, az utazás fáradalmait szervezete nem bírta ki, súlyos vérzés keletkezett és ezért utközben Cernautiban a királyné és kísérete 12 órás pihenőt tartottak. Innen Sinaia-ba szállították a Felséges Asszonyt. Sajnos azonban, hiábavaló volt az orvosok minden tudása, Mária királyné meghalt.

Mária királyné halála gyászba borította Románia népét, a kormány azonnal részvétáviratot intézett Ófelsége II. Károly királyhoz. A távirat a következő szöveget tartalmazta:

Mély fájdalommal állunk a koporsó előtt, melyben dicsőséges édesanyja nyugszik. S mint csekély enyhítést a mély fájdalomban, nyujtjuk át Felségednek tiszteletteljes részvétünk kifejezését.

Mária királyné halála után azonnal megtették a temetési előkészületeket. A Sinaia-i Peleş-kastélyban ravatalozták fel. A ravatal körül ezredének tisztjei állottak diszörséget. A Peleş-kastélyban felállított ravatal előtt a gyászoló polgárok tizezrei vonultak el, hogy utolsó bucsút vegyenek a szeretett királynétól. Sinaiaiból a királyi koporsót Bucureşti-be szállították és a közönség több napig vonulhatott el a ravatal előtt.

Mária királyné temetése az ország általános részvéte mellett 1938 július hó 24-én, vasárnap történt meg Curtea de Argeş-ben a román királyi család temetkezésének helyén.

Mária királyné kiváló uralkodói erényekkel volt megáldva. Az ország életének minden megnyilatkozásában részt vett. A világháboru idején önfeláldozó ápolónői munkát is végzett. A háboru után tevékenyen kivette részét Románia újjáépítéséből és életének utolsó pillanatáig érdeklődött a közügyek iránt. Mária királyné élete teljesen összeforrott Románia történetével s így 63 éves korában bekövetkezett halála méltán borította gyászba az ország népét.

Nemcsak mint uralkodónő volt nagy az elhunyt királyné. Irodalmi munkássága az ország határain túl is a legnagyobb elismerésre talált. Nagyon szerette a természetet és a román tájakról művészi leírásai jelentek meg. A természet iránti rajongó szeretete olyan nagy volt, hogy végrendeletileg megható

intézkedést tett a szive pihenőhelyére vonatkozólag. Ugy rendelkezett, hogy szívét a Fekete-tenger partján levő balcici kastélyába helyezték el márványurnában. Itt pihen a nagy királyné szive, aki népének igazi édesanyja volt, s akit őszintén gyászol egy ország népe.

M. N.

„Adakozzanak!“ „Adakozzunk!“

Az egyik egyházközség elhatározta: a templomot kijavíttatja és új orgonát szerez be.

A kérdés az volt: miből? Adakozásra hívnak fel minden egyháztagot s e végből a templompersely fölé ezt írják:

Adakozzanak a templom és az orgona javára! A közgyűlés ezzel az ügyet befejezettnek tekintette, elnökséget a határozat végrehajtásával bízta meg. Telik, mulik az idő. Sokan elolvassák a felszólítást, de mindenki csak szó és áldozathozatal nélkül tovább megy. Nemzetes megyebíró uram hiába nézegeti, zörgeti a perselyládát, ott semmit sem talált. — „Valamit tenni kellene Tiszteletes Uram, mert így se nem javítunk, se nem orgonázunk. Ugy-e, így van, Tanító Ur?“

„Összehívjuk a Keblitanácsot, — szól a pap — majd ott megtárgyaljuk a dolgot.“ „Jó lesz biz'a, — mondja a kántor — mert már öregedik a hangom, hadd szóljon az orgona helyettem“. Összeül az érdemes keblitanács, tanácskozik. Mindenki mond valamit, de a sok beszéd között, már teljesen más tárgyról kezdtek vitatkozni.

Amidőn a sok beszéd és a tanácsot adó pipafüst a leg-sűrűbben hömpölygött a levegőben, az öreg harangozó is bátorságot vesz, hadd szóljon ő is valamit.

Halljuk, halljuk, de rövidet huzzon ez egyszer.

Hát én amondó vagyok, — kezdi a beszédet — sem a templomra, sem az orgonára nem ad senki, mert nem jó az alapíge.

A felirásból mindenki azt olvassa, még én is „adakozzanak“. Így nem ad senki. Ha nem sérteném meg az érdemes tanácskozásukat, írnék másképpen azt a cédulát. Talán így jó lenne:

Adakozzunk a templom és az orgona javára.

Nem kell mondanom, hogy az öreg harangozó szavát mindenki megértette: az is aki iratta, megírta és aki elolvasta.

(Figyelő.)

Meghívó. A D. F. Egylet a Főtanács előtt való napon, október hó 1-én d. u. 5 órakor az Unitárius Püspökség kollégiumi disztermében tartja meg évi *rendes közgyűlését*, melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. A hivatalos tárgysorozat: titkári és pénztárnoki jelentés, a megüresedett alelnöki állás betöltése. A műsor ünnepies részét a később kibocsátandó meghívóban fogjuk közölni. Az egyházköri egyleteket felkérjük, hogy jelentéseiket szeptember 15-ig küldjék he.

Az Elnökség.

Az amerikai unitáriusok Csillag Szigete.

Bostontól az amerikai Unitárius Egyház központjától mintegy husz kilométerre, az Oceán közepében fekszik Csillag Sziget, ahol én ezuttali, amerikai tartózkodásom utolsó hat hetét töltöm.

Általánosan elismert tény az amerikai unitáriusok között, hogy ámbár Csillag Sziget évente csak június 26-tól szeptember 15-ig áll az egyház szolgálatában, mégis a legfontosabb szerepet tölti be az egyház életében. Az egyház minden szervezete a Csillag Szigeten tartja évi konferenciáját. Csillag Sziget a találkozó helye az ifjuságnak, a Nők Szövetségének, a Férfi Szövetségnek, a lelkészi karnak, a nevelésügyi bizottságnak stb. Minden szervezet egy hétig konferenciázik az Isten szabad ege alatt, a tenger közepében a sziklák között.

Ezeken a konferenciákon nem évi beszámoló, nem titkári jelentések hangzanak el, de komoly, a mindennapi élet égető kérdései kerülnek megbeszélés alá. Minden konferenciázó tábornak megvan a maga mottoja, mely egy héten keresztül napi két előadásban kerül megbeszélés alá.

Hetenként mintegy 150—200 ember vesz részt a konferenciákon. És mindenki, aki a szigeten van, részt vesz az előadásokon, mert mit tehetne egyebet. Nincsen színház, mozi, sétatér, csak egy kis kőből épült kápolna van a sziget közepén, hová minden reggel 9 órakor és este 10 órakor gyertyavilág mellett imádkozni hív a harang szava... Béke, csend és szeretet uralja a szigetet a szó legnemesebb értelmében és ezt a hangulatot és légkört különösen értékelik a konferencia New-Yorkból, Chicagóból, Detroitból és Bostonból jött tagjai, hol a nagy város lármája és örökös rohanása után megpihennek.

Talán nem lesz érdektelen a Közlöny olvasóinak tudni, hogy e nyár folyamán amerikai unitárius hitrokonaik gyakran megemlékeztek magyar unitárius testvéreikről. Csillag Szigetéről gyakran ment üzenet és üdvözlét az unitárizmus ősi szigetére, Transylvániába.

Csillag Sziget szelleme, drága kincs az amerikai unitárizmus életében, mely a megújulás, a megértés, a szeretet szellemét képviseli számukra és ők ezt a drágakincset, ezt a szellemet akarják megosztani velünk. Az amerikai és a transylvániai unitárius egyház között a múltban meg volt, a jelenben megvan és a jövőben is meg kell lennie a kapcsolatnak. De nekünk nem csak ami meg volt és meg van kell megtartani, hanem építenünk, fejleszteniünk kell azt a kapcsolatot, mely minket erősít és az amerikai hitrokonaikat lelkesít.

Erő és lelkesedés a két legfontosabb eleme a hitépítő munkának. Mely barátságból erő és lelkesedés fakad, azon a barátságon Isten áldásának kell lennie.

Szánthó Vilma.

Teológiai Konferencia Bentveldben, Hollandiában.

A Szabadelvű Keresztények Nemzetközi Társulata július 18—23 napjain tartotta meg évi Teológiai Konferenciáját az északi tengerparton fekvő Bentveldben, Hollandiában. A csodásan szép tengerparti nyaralóhelyen a Woodroke házban 12 nemzet képviselőjében 81 képviselő jelent meg.

A konferencia célja az volt, hogy a szabadelvű keresztény vezetőknek segítséget nyújtson, megértve azt a nehéz helyzetet és azt a felelősséget, mely a szabadelvű keresztények vállaira nehezedik. S ezt úgy gondolja szolgálni, hogy a különböző nemzetek szabadelvű keresztény vezetőit egymáshoz közelebb hozva, egymással megismertetve, alkalmat ad nekik, hogy gondolataikat, eszméiket kicseréljék, megvitassák azokat a lehetőségeket, próbálják megtalálni azokat az utakat, melyek a mai élet zürzavara és meglepetései között is biztos szövétnekként világítanak és mutatják az utat. Ezt a célt, amint egyik előadó is kifejtette, legjobban a Woodbroke ház előadó termében levő egyik színes ablak képe fejezi ki, ahol egy ifju nő és férfi karöltve indulnak el, maguk előtt magasan viszik a világosságot, mint egy égő fáklyát, mutatván az utat, mögöttük a szeretet és a megértés angyala adja áldását és fölöttük az ur lelke lebeg galamb formájában. A jelkép a világosság jelképe. Egy ilyen világosságot akartak találni a szabadelvű keresztény vezetők is, hogy hazájukba visszatérve, annak fényénél tudják vezetni Istenhez a már-már minden irányban elszéledt nyáját.

A konferencia fő témája, mely körül az előadások és viták tömörültek „A Szabadelvű Kereszténység jövője” volt.

A konferencia minden reggel istentisztelettel kezdődött, hol a különböző nemzetek fiai angol, német és francia nyelven végeztek szolgálatot s az istentisztelet végén minden képviselő a maga nyelvén mondotta el a Miatyánkot.

Az első előadást a „Lelki Kereszténység a szabadelvű vallás ideálja” címen Hermelink német tanár tartotta. Adams J. amerikai Meadville Teológiai Iskola tanára „A Szabadelvű Keresztény felfogás a kijelentésről és a vallásos tapasztalat” címen tartott előadást. Kővári Jakab kénosi lelkész „A lelkész, mint ifjusági vezető.” Marti P. svájci lelkész „A lelkész, mint vallástanító”. Dr. Mc. Lachlan a manchesteri Unitárius Teológia igazgatója „A Biblia formális és valóságos értéke a Szabadelvű Keresztények számára”. Dr. Dexter, az amerikai unitárius társulat titkára „Mennyiben vehet részt és megengedhető-e a lelkésznek, hogy aktív részt vegyen napjaink szociális kérdéseinek a megvitatásában”. Dr. Bleeker, a nemzetközi szövetség egyik titkára „A fenomenológiai leírása a Szabadelvű Keresztény viták mai állapotának”. Kovar cseh tanár „A szekularizált világnak a problémája a lelkész munkájában”. W. d'Ag-

galier francia lelkész: „A lelkek gyógyítása”. Dr. H. de Vos Hollandia, „A Szabadelvű Kereszténység és az Oecomonikus mozgalom”. Dr. Van Holk, leideni egyetemi tanár és a nemzetközi társulat alelnöke „A lelki kereszténység jövője a kereszténység és a civilizáció legutóbbi fejlődéseinek világánál” címen tartottak előadást.

Mindenik előadás után más és más vitavezető indította be a vitát, mely tekintettel az érdekes, mindenkit érdeklő, értékes előadásokra, nagyon tartalmas és tanulságos volt s nem egy esti előadás után történt meg, hogy éjjel 12 órakor is csak nehezen tudták bezárni a konferenciát.

Szombaton délelőtt istentiszteleten vettek részt a képviselők, ahol a prédikációt Dr. Schubring német lelkész mondotta.

A konferencia bezáró beszédet Dr. Van Holk alelnök ur tartotta, aki felhívta a képviselőket, hogy most, amikor egymásnak bucsut mondanak, tegyék azt melegebben, mint az előző években, szorítsák meg erősebben egymásnak a kezét, mert a mai bizonytalan időkben nem lehet tudni, hogy a jövő mit hoz, hogy vajjon mához egy évre ismét összegyűlhetünk-e mindazok, akik most jelen vagyunk. Mindenki tegyen egy szent fogadalmat itt e helyen és bucsuzásnál egy pillantással juttassa is kifejezésre, hogy akármilyen történjék is, az élet szele bármerre sodor, minden tettünkben, minden gondolatunkban a szeretet, a testvéreinkért élni és küzdeni akaró szeretet fog vezetni.

A konferencián Magyarországból Józán Miklós püspöki vikárius, Ferencz József lelkész és neje; Romániából Kővári Jakab és Csifó Nagy László lelkészek voltak jelen.

* * *

A Nemzetközi Szadelvű Keresztény Ifjusági Szövetség július 27—augusztus 1 napjain tartotta évi konferenciáját a leersumi erdőben elhelyezett Holland Szabad Keresztény Ifjuság táborozási helyén. Tíz nemzet fiai közül 18 csoport képviselőjében 160 ifju jelent meg, hogy a vadon és a szabad élet örömeit élvezve, a világról teljesen megfélekedkezve, vitassák meg azokat a kérdéseket, amelyek a mai ifjúságot érdeklik s amelyek előkészítik őket arra a nagy munkára, amely az ifjúságra vár, hogy a szeretet és megértés jegyében igyekezzenek felépíteni egy szebb, egy boldogabb és elégedettebb nemzetközi életet.

A konferencia egyik fő feladata az volt, hogy a Nemzetközi Ifjusági Szövetség alapszabályát úgy dolgozzák át, hogy az a mai kor követelményeinek megfelelően és, hogy az minden nemzet ifjainak lehetőséget adjon a szép és fontos nemzetközi munkában való közreműködésre. Ennek az előkészítésére a konferenciát megelőzőleg 2 nappal egy nemzeti kiküldöttekből álló csoport dolgozott az új alapszabály előkészítésén, mely tervezetet a közgyűlés elé vittek, ahol az egyes pontok ki-merítő és részletes megvitatása után azt el is fogadták.

A konferencia július 27-én esti istentisztelettel kezdődött, mely után a konferenciás tábor vezetője Dr. Heering örömmel üdvözölte a megjelenteket.

Előadásokat tartottak Dr. Buri svájci lelkész „A vallásos tekintély. Dr. Adams a Meadville Teológiai iskola tanára „A megközelítés két útja: a germán és az angolszász típus“. Dr. Kennet angol egyetemi tanár és Hoagland amerikai lelkész „A vallásos individualizmus és a társadalmi felelősség“. Ferencz József pesti lelkész és Dr. Novak prágai tanár „A mi hozzájárulásunk az egyetemes egyházhoz“. Stojanoff bulgár lelkész „A bulgár szabadkeresztény mozgalom“. Dr. Novak „A cseh ifjúsági munka“. Bardocz Vilmos „A magyar ifjúsági munka“. Csifó Nagy László „A transilvaniai ifjúsági munka“. Hall Barbara az angol, Harrington az amerikai, Kirkegaard G. a dán ifjúsági munka címen tartottak értékes és érdekes előadásokat.

Július 31-én vasárnap délelőlt istentisztelet volt, melyen az imát és a prédikációt Csifó Nagy László mondta.

Vasárnap este egy hatalmas tábortűz körül gyűlt össze az ifjúság. A tábortűz meggyújtása volt az egyik legmeghatóbb szolgálat, melyet 10 nemzet kiküldöttei végeztek égő fáklyákkal, 10 különböző irányból hozván a tüzet, hogy az egy nagy lánggá egyesüljön és égjen tovább az ifju szivekben és lelkesítse őket új és áldásos munkák elvégzésére.

A tábortűz körül a nemzeti csoportok hazai számokkal szerepeltek.

Augusztus 1-én, hétfőn délelőtt Dr. Heering főtitkár és Cambell elnök tartották bezáró előadásukat, felhíván az ifjúság figyelmét a nemzetközi vallásos munka fontosságára és kérve őket, hogy hazamenvén, mindenki a maga csoportjában lelkesítse és buzdítsa az ifjakat és kérje meg őket, hogy dolgozzanak nemcsak a saját, hanem minden keresztény ifju érdekében.

A konferencia befejezése után hétfőn, augusztus 1-én, délután mintegy 80 tagból álló csoport 2 autóbuszon elindult, hogy megnézzék Hollandia szépségeit. Ez a kirándulás egy hétig tartott, mely idő alatt holland barátaink nemcsak, hogy megmutatták hazájuk legszebb és legérdekesebb helyeit, hanem egyuttal megmutatták azt a szeretetet és lelkesedést is, ami a holland ifjúság szívében él s ami erőt ad nekik, hogy ifjúsági munkájukat olyan szépen elvégezzék. *Csifó Nagy László.*

Kovács Ferenc

tiszteletbeli presbiter Bentid-Felsőbencéd községben aug. hó 10-én 82 éves korában meghalt. A megboldogult erős, munkás, önálló székely ember volt. A községi és egyházközségi ügyekben önzetlen munkával vett részt, az istentiszteleteknek buzgó látogatója volt. Nagy és méltán megérdemelt részvét kísérte a sírjába.

Fából harang!

Megemlékezni kívánok egy pár sorban a Jacodul-magyarzsákodi egyházközségnek arról a csaknem két és félévi kitartó munkájáról, mellyel beszerezte második nagy harangját.

1935 tavaszán sikerült a helybeli róm. kath. egyháznak főhatósági segéllyel a háboruba vitt harangjukat pótolni. Ez a harang nagyobb volt az unitáriusok meglevő harangjánál! Ugy hiszem ez a körülmény játszott közre, hogy a már meghatározott torony-építést a hivek kívánságára egybehívott rendkívüli közgyűlés elejtette és a harangláb kijavitása és a második harang újra beszerzését határozta el.

Most már arról volt szó, hogy a meglevő 375 kg.-os (tisza harang suly) harang mellé egy kisebbet vagy nagyobbat vegyünk. Eleinte többen — ismerve anyagi erőnket — a kisebb mellett foglaltak állást, de később, midőn Kedei Sándor akkori egyh. gondnok 30.000 L kölcsönt ajánlott fel három évre az egyházközségnek, mindenki vállalta a módja szerint reá eső rovatal évenként (két év) 50—200 L és $\frac{1}{2}$ —4 véka szemes gabona megfizetését s így egyhangulag egy nagyobb harang mielőbbi beszerzése lett elhatározva. A harangalap készpénz vagyona ekkor 565 L volt csupán. Ehhez hozzá vettünk az összes alapoktól mintegy 35.000 L kölcsönt, a Kedei S. gondnok 30.000 L-es kölcsönét s az első évi rovatalokkal együtt kifizettük azt a harangot, melyet az egyházközségi közgyűlés megbízásából lelkész és gondnok 87.000 L-jel vásárolt az aradi „Hönig” cégnél, melynek tiszta súlya 500 kg., felszerelésével együtt 713 kg. Felszentelése is már 1935 dec. 22-én megtörtént. Megvolt a gyönyörű szép harang, de mellette állott mintegy 70.000 L-nyi adósság is.

Ebben az időben lett eladóvá egy 4 holdas erdő kitermelés végett s mindjárt az a gondolat kezdte foglalkoztatni az egyházközség néhány elöljáróját (Koncz József, György Péter stb.), hogy vegyük meg, ha megfelelő áron megkapjuk és közmunkával való kitermelés és elszállítás után, hátha helyrebillenthetjük egyházunk vagyoni mérlegét. E gondolatot lelkéssel közölték a fentemlítették s mindjárt az éppen itthon tartózkodó földbirtokoshoz el is mentek az eladási ár után érdeklődni. Az utolsó ár tudása után a még az nap összehívott rendkívüli közgyűlés egyhangu beleegyezésével, egy kiküldött bizottság 22.000 L-jel megvásárolta az említett erdőterület kitermelési jogát egy éven belüli fizetési kötelezettséggel.

Ezzel az összeggel újra csak szaporodott az adósságunk. De akkor megkezdődött a nagy munka és azóta minden évben, minden családból egy férfi 6 napon át volt köteles díjtalanul vágni a fát és minden igával rendelkező 20—25 km.-re fekvő eladási helyre 5—6-szor szállítani a fát. Ez év tavaszára a favágás befejeződött és az eddig elszállított és eladott fából

kifizettük az erdő árát, köszönettel visszafizettük Kedei Sándor gondnok úrnak a kölcsönt, fedeztük az egyházközség kiadásait (évente 12—13.000 L), a kebli-alapoktól vett kölcsön nagyobb részét törlesztettük s a még fennálló rész törlesztésére bőséges fedezet ez év őszén eladásra kerülő még meglevő 51 öl (székely nagy öl) fa.

Sok volt a munka és az áldozat, míg a fából harang lett, de megnyugtató boldog érzés tölt el, hogy a hivek egyakaratóból és önfeláldozó munkájából hirdeti az Isten dicsőségét.

Péterffi Mihály, lelkész.

A titok.

Ismerek egy jóságos, mindig mosolygó öreg bácsit. Ez arról híres, hogy soha, de soha nem jön haragba, pedig a foglalkozása ugyancsak ad rá okot. Megkérdeztem tőle egyszer, hogy mi az oka ennek a nagy türelemnek? Ezt felelte:

— Ez titok, de most az egyszer elárulom. Kis fiu koromban igen lobbanékony, hirtelen-haragú voltam. Haragomban azután nem igen válogattam a szavakat. Egyszer azt mondta édesanyám:

— Fiam, ha nagyon megharagitanak, mondd el előbb a Miatyánkot, csak azután szólj vissza.

— Megfogadtam az édesanyám szavát, megtartom még ma is. Mire elmondom a rövidke imádságot, elmulik a mérgem, nem szólok vissza haragosan, csak szeliden.

Próbáljuk meg mi is ezt, ha bántanak, ha ránk fognak valamit és ha bevált — ami egész biztos — gyakoroljuk!

Tanács.

Kiket szeretsz s akik szeretnek,
Ha bántanak, ha megsebeznek:
Ne haragudj rájuk sokáig!
De öntsd ki szived' s ha letörléd
A fájdalom kicsordult könnyét:
Bocsáss meg! hidd enyhedre válik.

Oh egymást hányszor félreértjük,
Szeretteinket hányszor sértjük,
Bár szívünk éppen nem akarja.
Mi is talán vérzünk a sebben,
Nekünk is fáj még élesebben,
De büszkeségünk be nem vallja.

Ne légy te büszke, légy őszinte,
Hived legott azzá lesz szinte,
Oszlik gyanu, megenyhül bánát:
Oly váratlan jöhet halálunk!
S ha egymástól haraggal válunk:
A sirnál késő a bocsánat.

Gyulai Pál.

A jelen évi Főtanács október hó 2-án és következő napjain lesz. Kiemelkedő pontja lesz a püspök ur ünnepies bekiktatása és az ifju papok felszentelése. Az E. K. T. a tárgy-sorozatát szabályszerű meghívóval kellő időben ki fogja bocsátani.

Alapítvány. *Dr. Gál Miklós* főgondnok a Cluj-kolozsvári Unitárius Kollégium kifestésére, rendbentartására 15.000 lej alapítványt tett. Az alapítvány nagyon hasznos és fontos célra jutott. Midőn hálás elismerésünket nyilváníttuk az adományozó főgondnok ur iránt, felhívjuk az áldozatkész unitáriusokat a nemes tett követésére.

Olvasóinkhoz. *Ha a lap nem érkezik rendes időben, ha az olvasó lakást változtatott vagy a cím nem teljes: kérjük a szerkesztőséget erről értesíteni. A posta kisebb városokon is megkivánja, hogy az utca és házszám pontosan fel legyen tüntetve.*

Dr. Gyergyay Árpád orvos-professzor, a világhírű orr-, fül- és gége-szakorvos a nyár folyamán több európai orvosi szakülésen előadást tartott orvosi kutatásainak eredményéről. Az előadásokat szakkörök nagy elismeréssel fogadták. Dr. Gyergyay professzor az orrban egy idegközpontot fedezett fel; ha ebbe a központba fecskendezik be az érzéstelenítő szert, a műtét végrehajtása alatt a beteg semmi fájdalmat sem érez. A szenvedő emberiségnek nagy áldás minden orvosi fölfedezés. Ime, mily boldogan és nyugodtan szánhatják rá magukat ezután a műtetre azok, akiknek ez szükségessé válik. Nem kell semmi fájdalomtól félniök.

A Nemzetközi Keresztény Ifj. Szövetség a nyári hollandiai gyűlésen Csifó Nagy László központi szolgálatra beosztott lelkészt alelnökké választotta. Ifju kartársunknak sok szerencsét kívánunk a kitüntetett új munkakörben.

Lelkészköri konferencia. Tisztelettel értesitem lelkésztársaimat és a konferenciánk iránt érdeklődő közönséget, hogy ez évi lelkészi továbbképzésünk célját szolgáló konferenciánkat és ezzel kapcsolatosan évi rendes lelkészköri közgyűlésünket folyó év szept. 29—okt. 1 napjain, illetve a Főtanácsot megelőző 3 napon fogjuk megtartani Cluj-Kolozsváron az Unitárius Kollé-

giumban. A konferencia kezdődik szept. 29-én (csütörtök) reggel 9 órakor. Konferenciánkat minden nap reggel istentisztelettel kezdjük és este zárjuk be. A Lelkész kör rendes résztvevő tagjai ez évben is a szokott ellátási segélyben részesülnek. Előzetes bejelentésre (a Cluj-kolozsvári Lelkész Hivatal Calea Marechal Foch Nr. 9.) ingyenes szállást és a kollégiumi konviktusban napi 30—35 L-ért étkezést kapnak. A konferencián előadást tartanak: Zoltán Sándor, Simén Dániel, Kővári Jakab és Ekárt Andor lelkészek. Az istentiszteleten, mint lelkészek közreműködnek: Rázmán Mór, Erdő János, Máthé Sándor, Lőrinczi László lelkészek. Kérem a lelkész kör elnököket, szíveskedjenek a lelkész körök évi működéséről szóló jelentéseiket Kővári Jakab lelkész kör jegyző (Chinușu-Kénos, P. u. Martinus) és a tagsági díjakat Ekárt Andor lelkész kör pénztárnok (Cehetel-Csehétfalva, P. u. Cobatești) címére folyó év szeptember 15-ig beküldeni.

Pál Dénes, lelkész kör elnök.

Lelkészi beiktató Diciosánmartin-Dicsőszentmártonban.

Szép és felemelő ünnepe volt f. év aug. 14-én a Diciosánmartin-dicsőszentmártoni unitárius egyház községnek. Ekkor foglalta el nagynevű elődjének, a nyugalomba vonult Id. Gvidó Bélának örökét Lukács Sándor, az egyház községnek egyhangúan választott új lelkésze. Már a kora délelőtti órákban a templom környékét nagy sokaság lepte el. A felügyelő gondnokok, esperes és lelkészek től kísért új lelkészt a templom előtt Miklósi gondnok üdvözölte és szeretettel kérte, hogy midőn kinyitja a templom ajtaját s bevonul a szentélybe, legyen nekik világító fátylájuk. Új lelkész meghatódva vette át a kulcsot s ígéretet tett, hogy a világosság felé igyekszik vezetni népét. Az istentiszteleten alkalmi szép ének- és orgonahangok elhangzása után Mátyus Gergely esperes felkérte Sándor Gergely Deaj-désfalvi lelkészt, hogy olvassa fel a lelkészi kinevezést. Új lelkész esperes felhívására a szószékre ment, hol megható szavakkal s mély gondolatokkal emelte fel az imádság szárnyain a szomszédhozó lelkeket s kérte az egy igaz Istent, hogy legyen vezére és oltalmazója abban a nagy munkában, amelyet népéért vállalt. Majd Ézsaiás LV. r. 3 v. és Efézus IV. r. 3 versei alapján tartotta meg tartalmas és mély gondolatokban gazdag beszédét. Feltárta a lelképásztor szerepét, azt a célt, mely felé haladnia kell, munkatért, ahol hiveivel együtt kell vinnie Jézus nehéz, de gyönyörűséges igáját. Hívta hiveit, hogy hajtsák oda füleiket, örömben és bánatukban forduljanak hozzá, hiszen ő örök szövetséget akar kötni velök s mindannyiszor Isten áldását kéri érzéseikre és gondolataikra; végül lelki egységre hívta fel őket. Ezután Mátyus Gergely esperes lépett a szószékre, hol alkalmi szavait a gyülekezethez és lelképásztorhoz intézte s őket kölcsönös megbecsülésre és egymás iránti ragaszkodásra buzdította. Üdvözlések során először is az egyház község és annak intézményei nevé-

ben üdvözölték az új lelkészt, bizalmukról, ragaszkodásukról biztosították, valamint új lelkész is őket. A záróének hangjai után a kulturházba vonult a gyülekezet, hol a Tárnava-küülői Unitárius Egyházkör, Lelkészkör, a város többi felekezetei, a város előljárósága s a kulturintézmények nevében hangzottak el meghitt, testvéri szeretettől átítatott üdvözlések. A szép ünnepélyt egy 140 teritékes közebed követte. Id. Gvidó Béla nyugalomba vonulásávj egy darab történelem zárul le, egy mult. Az erős, törhetetlen férfit, a jelen és a mult közös találkozásai mesgyéjénél látjuk, ahol tiszteletünk övezi. Az új lelkipásztor felé bizalommal és reménnyel fordul úgy az egyházközség, valamint az egész egyházkör. Nagy felkészültsége s törhetetlen akarateréje nekünk kezesség, hogy munkáját Isten dicsőségére s az unitarizmus felvirágzására fogja végezni. Adja Isten, hogy úgy legyen, M. S.

Pályázati hirdetemny. A budapesti unitárius egyházközség 1938 évi június hó 9-én tartott közgyülésén hozott határozat alapján pályázatot hirdet az ujonnan rendszeresített *kántori* (énekvezér) állásra. Az állásra pályázhat unitárius vallásu, és kántori, vagy ennél magasabb zenei képesítéssel bíró feddhetetlen életű egyházttag. **A megvdlasztott kántor köteles:** a) a budapesti egyházközség templomaiban, püspöki vikárius rendeletére más egyházközségekben is — istentiszteletek alkalmával az éneket vezetni és az orgonázást végezni, az egyházi énekeket a presbiterium által meghatározott időben iskolában járó tanulóknak és a felnötteknek is tanítani, azokkal gyakoroltatni, énekkart szervezni és vezetni; más egyházi szolgálatoknál (esketés, temetés) szükség szerint a kántori teendőket ellátni; b) egyházi vegyeskart szervezni egyházi-, magyar és székely dalok művelésére, valamint temetési énekkart is; c) egyházigazgatási feladatok végzésében, hivatalos elfoglaltságának mértékéhez képest segédkezni; a lelkész törvényszerű utasításait követni. **A kántor javadalmazása:** 1. évi kettőezernégyszáz (2.400) pengő fizetés és évi hatszáz (600) pengő lakáspénz, mely összeget előlegesen havi egyenlő részletekben az egyházközség pénztára fizeti ki; 2. esketések és temetések alkalmával az érdekeltek által a kántor részére juttatott díjak, valamint az énekkar előadásai és szereplései alkalmával befolyó tiszta jövedelem 50⁰/₀-a; 3. más egyházközségekbe való kirendelése alkalmával készkiadásainak megtérítése. A pályázni szándékozó köteles sajátkezüleg irt és aláirt pályázati kérvényét **1938 évi szeptember hó 15-én d. e. 12 óráig** személyesen vagy postán ajánlott levélben a következő címre beadni, illetve beküldeni: *Unitárius lelkészi hivatalnak Budapest, V. Koháry-u. 2—4 szdm, II. emelet.* A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni: születési- esetleg házassági bizonyítványt, tanítói és kántori vagy ennél magasabb zenei képesítést igazoló oklevelet, ha a pályázó alkalmazásban van, felettes hatóságának szolgálá-

lati bizonyítványát annak igazolásával, hogy a pályázó fegyelmi vagy bűnvádi eljárás ítélet hatálya alatt nem áll. Az elkésve és kellőleg fel nem szerelt pályázatok figyelembe nem vétetnek. Az egyházközségnek jogában áll a pályázót a választás előtt próbaéneklésre és orgonázásra meghívni. E meghívásnak eleget nem tevő pályázó a jelölésnél mellőzhető. A választást a presbiterium jelölése alapján az egyházközség eszközi e célra összehívandó rendkívüli közgyűlésen. A megválasztott jelölt megbízatása ideiglenes jellegű és annak hatálya csak egy évi próbaidőre szól. A próbaidő letelte után a véglegesítés kérdésében az egyházközség közgyűlése határoz. A nem véglegesített pályázó az öt egy évi próbaidőre megválasztott egyházközséggel szemben semmiféle címen jogigényt nem támaszthat. Budapest, 1938 VII. 29. *Józan Miklós* lelkész, elnök, püspöki vikárius.

Adakozás a Baraolt-baróti unitárius templomra. A baraolti-baróti unitárius templomra újabb adakozások történtek, amelyekért az egyház vezetősége hálás köszönetet mond. Kérve az egy örök Istenünket, hogy végtelen nagy gondviselésével őrkdjék a nemes szívű adakozók felett. Az újabb adakozások a következők: Csongvay Dénes bádénibágyoni igazgató-tanító 500 L, Dopca-datki unitárius egyházközségből utólag begyűlt 570 L. Gyallai-Pap Domokos Cluj-Kolozsvár 100 L, Dr. Barabás Endre Budapest 100 L. Ezen a helyen még meg kell emlékeznünk azokról a jelentősebb összegekről, amelyek a májusi számból tévedésből kimaradtak: Dr. Boros György és néhai neje 500 L, Vári Albert teol. akad. tanár 500 L, Teológiai tanári kar 500 L. (Megjegyzendő, hogy ezen kívül mindenik teológiai tanár még 100—100 L-t adományozott). Özv. Kádár Sándorné Braşov-Brassó 500 L, Dr. Gyergyai Árpád 300 L, Dr. Fikker János plaesti-kövendi lelkész 300 L. Mivel lelkész a jelenlegi törvények értelmében egyelőre nem tud megint gyűjteni menni, újból megkérjük unitárius testvéreinket, hogyha erre a szent és nemes célra adakozni szeretnének, szíveskedjenek adományukat az alábbi címre küldeni: Parochia unitariană Baraolt, Jud. Treiscaune. *Késmárky Miklós*, lelkész.

Adományok a Jobageni-jobbágyfalvi templomra. Az „Unitárius Közlöny” f. évi július havi 7. sz.-ban egy kedves és majdnem pontos beszámoló jelent meg a Jobageni-jobbágyfalvi templomszenteléről, amiért én hálás köszönettel tartozom úgy a krónikásnak, mint a szerkesztőségnek. A nagyobb adományok megemlítésénél azonban tévedés történt, aminek kiigazítását kérem az alábbiak alapján. Templomépitésre adományoztak: Nagy Jenő ny. jegyző 14,347 L, Máthé Zsigmond lelkész 13,195 L, Boros Mózes tanító 9,041 L, Balog Pál gondnok 8,000 L, Nagy Lajos 5,848 L, Nagy Sándor 4,869 L, László György 4,175 L, Kocsis Lajos 4,113 L, Fazakas M. György 3,423 L, László Ferenc 3,350 L, Balog Lajos 3,000 L. — 2,000 L-en felül adományoztak a hivek kö-

zül 6-on, 1,000 L-en felül 14-en, 500 L-en felül 23-an, 100 L-en felül 47-en, 100 L-en alul 14-en. Az összes adományok értéke 148,260 Lei. *Máthé Zsigmond, lelkész.*

Statistika a Diciosânmartin-dicsőszentmártoni unitárius egyházközségből. A dicső multtal bíró diciosânmartini-dicsőszentmártoni egyházközségünkben 100 év alatt (1838—1937 dec. 31-ig) született 2001, meghalt 1447 lélek. Így a természetes szaporodás 554 lélek, 100 év alatt egy éves korában meghalt 379 gyermek. 100 év alatt az egyházközségnek 3 lelkésze volt Barrabás Sámuel (1823—1861), Rédiger Árpád (1862—1894), Gvidó Béla (1894 jun. 3-tól 1938 április 1-ig). Az egyházunkban 50 évet szolgált Gvidó Béla 44 évig volt Diciosânmartin-Dicsőszentmártonban lelkész-esperes. Az ő működése alatt 932 keresztelés, 175 esketés, 664 konfirmálás és 668 temetés történt. Hozzánk átváltott 34, tőlünk 26 lélek tért ki.

Püspök úr a tartományi királyi helytartónak a beiktatóján. Aug. 19-én volt méltó ünnepesség keretében Hanzu királyi helytartónak a beiktatása Cluj-Kolozsváron. Ezen az ünnepélyen jelen volt a többi magyar egyházak fejeivel együtt Dr. Varga Béla püspök úr is. A királyi helytartó a kisebbségekre vonatkozóan ezeket mondta: „A jóakarattól fakadó megértő magatartást fogok tanusítani a kisebbségi lakosság iránt. Az lesz a célom, hogy a gyűlölet vagy az egyenlenség minden okát eltüntessem és a biztosított nyugalom légkörében össze akarom fogni ennek a kerületnek minden rendelkezésre álló erejét, nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül, az általános megerősödés nagy munkájában“. A püspök úr és más magyar egyházak fejei Őfelsége és az állam iránt való hódolat szellemében mondtak beszédet, amit a kormányzat és a román lapok megértéssel és méltánylással fogadtak. Jó reménységgel nézünk a jövőbe!

Kovács Kálmán az „Uj iskola“ igazgatója. A napilapokból éppen lapunk zártakor értesültünk arról az örömdetes sikerről, melyet Kovács Kálmán volt Cluj-kolozsvári tanár és püspöki titkár Budapesten elért. Egy reformiskola igazgatójává nevezték ki. Kovács Kálmánt nem kell olvasóközönségünk előtt méltányolni; az ő nagy tevékenységét ismeri közöttünk mindenki. Mostani sikeréhez őszinte szívvvel gratulálunk.

Az Albești-fehéregyházi Petőfi-ünnepélyről a napi lapok részletes tudósításokat hoztak. Örömmel olvastuk, hogy *Izsák Domokos* Benjíd-benczédi gazda, egyletünk tagja és lapunk munkatársa saját költeményének elszavallásával rendkívül nagy sikert ért el.

Egyházköri választások. Sz. T. szerint az egyházköri tisztikart, kivéve a felügyelő-gondnokokat 6 évre választják. A jelen évben a tisztujítások már megtörténtek s ezekről lapunk terjedelméhez mértén röviden be is számolunk. 1. *Cluj-Dâbăca-kolozsdobokai egyházkörben* Ürmösi Károly esperes kijelentette,

hogy a tisztséget tovább nem vállalja. A tisztikart a következőkben választották meg: esperes: Barabás Béla aiudi-enyedi lelkész, jegyző: Fülöp Elemér chidea-kidei lelkész, közügyigazgató: Komjátszeghi Géza bihori-bihari lelkész. — 2. *Turda-Aiřeş-aranyostordai egyházkörben* a tisztikar: új felügyelőség-gondnok: Dr. Tamás István, Iara-járai ügyvéd, esperes: Arkosi Tamás, corneşti-sinfalvi lelkész, jegyző: Gombásy János váleni-aranyosgyéresi lelkész, közügyigazgató: Gál Gyula colleşti-torockószentgyörgyi lelkész, pénztáros: Biró István bädenibágyoni lelkész. — 3. *A Mureş-marosi egyházkörben*. Esperes: Halmágyi János tgmureş-mvásárhelyi lelkész, jegyző: Bedő Árpád Isla-iszlói lelkész, közügyigazgató: Fülöp Zoltán vadu-vadadi lelkész, pénztáros: Pap Gyula troiţa-sztháromsági lelkész. — 4. *Odorhei-udvarhelyi egyházkör*. Esperes: Bálint Ödön Crăciunelkarácsonyfalvi lelkész, jegyző: Vári Domokos Săn-Paul-szentpáli lelkész, közügyigazgató: Simén Domokos Mereshti-almási lelkész, pénztáros: Fazakas Jenő Rareş-recsenyédi lelkész. — 5. *Alba de sus-Felsőfehér egyházkör*. Esperes: Kelemen István Racosu de sus-felsőrákosi lelkész, Fekete Lajos Ormeniş-ürmösi lelkész, közügyigazgató: Szén Mihály Dopca-datki lelkész, pénztáros: Fülöp Árpád Hoghiz-hévizi lelkész. — 6. *A Treiscaune-háromszéki egyházkörben*: Esperes: Kovács Lajos Braşov-brassói lelkész, jegyző: Rostás Dénes Calnic-kálnoki lelkész, közügyigazgató: Gál Mózes Sâncraiu-szentkirályi lelkész, pénztáros: Benedek Gábor Chichiş-kökösi lelkész. — 7. *A Târnavă-küküllői egyházkörben* történt választásokról már a májusi számban megemlékeztünk. Most azzal kell kiegészítünk, hogy a Dr. Pálffy Ferenc halálával megüresedett felügyelő-gondnoki tisztet Dr. Vajda Béla bankigazgatóval töltötték be. — 8. *Az I. G. Duca-székelykereszturi egyházkörben* az egyházköri közgyűlés lapunk zártáig még nem volt meg. Jövőkör erről, valamint a Dávid Ferenc Egylet nyári közgyűlésekről megemlékezünk.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába június 20-tól augusztus 20-ig tagsági díjat fizettek: Hurubás János Mujna, Fodor István, Özv. Florer Józsefné, Szathmári Gábor Cluj, Unitárius Egyházközség Câmpia-Turzii, Bardóc Béla Ticoşul-Nou, Kiss Tihamér Adámuş, Sófalvi Domokos Cecheşti, Taar Géza Aita-Mare, Fülöp Elemér Chidea, Filep Andor Iceland, Halmágyi János Tg.-Mureş, Máthé Zsigmond Mitreşti, Késmárki Miklós Baraolt, Nagy Sámuel Şârmaş, Szent-Iványi Sándor Cluj, 1938-ra, Ajtay János Cluj 1937-re, Bedő Albert, Szász Rachel Cluj, Gergely Istvánné Baraolt, Benedek Gábor Chichiş, László Balázs Soard, Csutak Józsefné Vânători 1937—1938-ra, Nagy Sándor Aldea 1937—38-ra (80 L), Lőfi Ödön Belin 1936—38-ra (150 L), Szász Dénes Bezid 1934—1937-re (155 L), Ifj. Pál Dénes Bodogaia 1935—38-ra (200 L), Lőrinczy László Cadaciu 1935—38-ra, Kiss Jenő Comaneşti, Gyulay Árpád Corund, Pál Tamás Dâmbău 1935—1938-ra (200—200 L), Sándor Gergely Deaj 1929—1938-ra (575 L), Szén Mihály Dopca 1936—38-ra (150 L),

Útő Lajos I. G. Duca 1934—1938-ra (340 L), Katona Ferenc Firfănuş 1935—38-ra (200 L), Kovács Domokos Găleşti 1935—38-ra (235 L), Bălint Albert Ghipeş 1936—38-ra (150 L), Major Sándor Hărănglab 1933—38-ra (320 L), Pap Zsigmond Inloceni 1935—38-ra (200 L), Kiss Sándor Ioneşti 1937—38-ra (80 L), Péterfi Mihály Jacodul 1936—38-ra (150 L), Pethő Kálmán Maiad 1935—38-ra (200 L), Pálffy Albert Medişor 1933—38-ra (320 L), Török Elek Nicoleni, Fekete Lajos Ormeniş 1935—38-ra, Bedő Miklós Petreni 1934—38-ra, Kelemen István Racoşul de Sus 1934—38-ra (270 L), Sebe Ferenc Sânmiclăuş 1934—35-re (82 L), Vári Domokos Sânpaul 1934—38-ra, Csongvay Lajos Sânpaşi 1935—38-ra, Antonya Mihály Suatu 1936—38-ra, Máthé Sándor Secueni 1935—38-ra (200 L), Pál Dénes Şimoneşti, Pap Gyula Troiţa, Péter Odön Turdeni 1935—38-ra (200—200 L), Székely Kelemen Valea-Crişului 1936—38-ra (150 L), Dobay István Varghiş 1936—39-re (174 L), Mátyus Gergely Seuca 1935—37-re (150 L), Unitárius Egyházközség Goagiu 1937—38-ra (128 L), Biró Lajos Goagiu 1935—38-ra, Nagy Béla Sighişoara 1929—32-re (200 L), Fazakas Béla Abrud 1935—38-ra (200 L), Gombási János Văleni 1934—37-re (200 L), Buzogány Kálmán Comşeşti 1936—38-ra (160 L), Weress Béla Petroşeni 1934—38-ra, Gálfi András Mihai Viteazul 1937—38-ra (100 L), Gál Gyula Colteşti 1932—38-ra, Bodóczy Sándor Tureni 1935—37-re, Kovács Domokos Găleşti 1938-ra (5 L), Sebe Ferenc Sânmiclăuş 1935—36-ra (122 L), Szathmári Ludovic Oraviţa 1938-ra (100 L), Barabás Béla Sântionlunca 1937—38 (158 L). — *Előfizetők díjat fizettek*: Egyed Miklós Cuculata, Patakfalvi Piroska Boroşneul-Mare, Hajmássy István Sărmaşel, Gothárd Sándor Goagiu 1938-ra, László Mihály, Nagy Ferenc, Balázs Jánosné Varghiş 1936-ra, Máthé Zsuzsanna Varghiş 1935—36-ra, Györffy Polixéna Dârjiu 1937—38-ra. — *Alapítói díjat fizettek*: Botár Andor Câmpia-Turzii 1000 L-t, Rostás Dénes Calnic 380 L-t, Biró Izsák Călăţeni 400 L-t, Fülöp Árpád Hoghiz 400 L-t, Finta Józsefné Târgul-Secuilor 200 L-t, Kádár Lajos Sibiu 400 L-t, Simén Dániel Lupeni 100 L-t, Kelemen Imre Ocland 300 L-t.

Cluj, 1938 augusztus hó 20-án.

Gálfi Lőrinc, pénztárnok.

Az Unitárius Közlöny előfizetési ára évi 36 lej. A D. F. E. évi rendes tagsági díja 60 lej. A D. F. E. örökös alapítói díja 1000 lej. A rendes- és alapító-tagok egyleti tagsági jogaik gyakorlása mellett kapják az Unitárius Közlönyt is. Az előfizetési díj csak a Közlönyre jogosít. Kívánatos tehát, hogy mindenki lépjen be az egylet tagjai sorába s díjait rendezze. Egyleti jogait csak az gyakorolhatja, aki tagsági díjait rendezte. Előfizetés külföldre 90 lej. Minden pénzküldemény Gálfi Lőrinc pénztáros címére küldendő Cluj, Calea Marechal Foch 12.

Az „Unitárius Közlöny“ megjelenik havonta.

Felelős szerkesztő: Benczédi Pál, Cluj, Colegiul Unitarian.

Tipografia „Pallas“ könyvnyomda Cluj, Strada Vlăhuţa 3.